

חוק התכנון והבניה התשכ"ה-1965

המועצה הארצית לתכנון ולבניה

תכנית מיתאר ארצית לאתר הנצחה
(תמ"א/29)

מחוזות ירושלים וחיפה

משרד הפנים	
חוק התכנון והבניה תשכ"ה - 1965	
תכנית מיתאר ארצית	תמ"א/29
מחוזות ירושלים וחיפה	
המאשרת על ידי הממשלה לפי החלטתה	
מס' 1975 (14/20)	כיום 30.4.97
והחלטה בידי מזכיר הממשלה ובידי שר הפנים.	
מזכיר הממשלה	שר הפנים

דברי הסבר

הוראות התכנית

רשימת האתרים

עורך התכנית: מינהל התכנון, משרד הפנים, ירושלים

פברואר 1995

דברי הסבר

מוגשת למועצה הארצית לתכנון ולבניה תכנית מיתאר ארצית (חלקית) לאתרי הנצחה תמ"א/29 למחוזות ירושלים וח'פה.

חוק גנים לאומיים שמורות טבע אתרים לאומיים ואתרי הנצחה התשנ"ב-1992, מאפשר לשר הפנים להכריז על אתרי הנצחה, ולשר הבטחון להכריז על אתרי הנצחה ממלכתיים. תנאי קודם לאכרזת אתר הוא אישור תכנית עפ"י חוק התכנון והבניה המייעדת את השטח לאתר הנצחה.

כיום מפוזרות בארץ כ- 900 אנדרטאות שלרבות מהן אין טיפול נאות דהן מצויות במצב מוזנח וירוד.

האכרזה תאפשר עפ"י החוק את החזקתו של האתר ע"י הרשות המקומית שבתחומה הוא נמצא בין במישרין ובין באמצעות יזם או אדם אחר שנתנו הסכמתם לכך. הדבר נקבע בחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה שפורסם באפריל 1992. כתחליף להכנת מספר רב של תכניות ניפרדות לאנדרטאות השונות, הוצע לערוך תכנית מתאר ארצית שתכלול את האתרים בהם קיימים אנדרטאות ומבני זכרון.

כאשר תאושר התכנית, יוכל שר הפנים להכריז באחת על האתרים כעל אתרי הנצחה בהתאם לחוק.

בתאריך 3.1.89 נתנה המועצה הארצית הוראה לכנת תכנית מתאר ארצית לאתרי הנצחה והמליצה לשר הפנים שימנה את מינהל התכנון של משרד הפנים כעורך התכנית. כן הוקמה עפ"י החלטת המועצה ועדת היגוי שתלווה את הכנת התכנית, בהשתתפות מועצת אתרי הנצחה, מינהל מקרקעי ישראל, משרד התיירות החברה להגנת הטבע, משרד הפנים ומשרד הבטחון.

הודעה בדבר הכנת התכנית פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 4834 מיום

17.1.91.

עקב ריבוי כאמור של האתרים, ומתוך רצון להגיע לדיוק מירבי באיתורם, מוגשת תכנית מתאר ארצית חלקית למחוזות ירושלים וח'פה הכוללת 187 אתרים שהוקמו עד לתאריך 16.4.86. 91 במחוז ירושלים ו- 94 במחוז ח'פה.

לצורך הקמת אתר הנצחה חדש, דהיינו אתר שיוקם מעבר לאתאריך זה, יהיה צורך בהכנת תכנית ניפרדת לאישור ולאכרזה בהתאם לחוק. תכנית המתאר כוללת גם אתרים שאושרו והוכרזו כתכניות מפורטות לאחר התאריך הנ"ל.

התכנית הוכנה על גבי מפות כלהלן:

א. ברשות מקומית בה קיימת מפה עירונית בקנה מידה 1:12.500 או בקנה מידה דומה אחר, טומנו האתרים על גבי המפה בדיוק מירבי, דהיינו עפ"י כתובות או מראי מקום מדויקים.

ב. בישובים או במקומות בהם לא קיימות מפות עירוניות, אוטרו האתרים על גבי מפות בקנה מידה 1:50.000 ועפ"י נקודות ציון. דיוק מקום האתר יכול שיהיה ברדיוס של כ- 100 מ' ממיקום האתר עצמו.

לשם הנוחיות, התכנית מוגשת לחברי המועצה הארצית על גבי מפות בקנה מידה של 1:100,000.

התכנית איננה כוללת אתרי הנצחה שהוקמו בבתי קברות או בבתי
חיל. כן נקבע בהוראות התכנית שאתרי ההנצחה יהיו אך ורק האנדרטה או
מבנה הזיכרון והשטח הסובב הקשור אליהם ישירות, הכל כמפורט ברשימת
האתרים המצורפת. לא תהיה אכרזה כפולה דהיינו אתר הנצחה בתוך שטח
מוכרז כגן לאומי או כשמורת טבע.

כתוצאה מהאמור לא יהיה צורך בהכנת תכניות מתאר מקומיות או
מפורטות וניתן יהיה להסתפק באכרזה מכל תכנית זו בלבד שזוהי בעצם כאמור
אחת ממטרותיה.

תמ"א/29 - תכנית מתאר ארצית
לאתרי הנצחה

ה ו ר א ו ת ה ת כ נ י ת

1. השם תכנית זו תיקרא: תכנית מתאר ארצית חלקית לאתרי הנצחה מס' תמא/29 (מחוז ירושלים ומחוז חיפה)

2. הגדרות

בתכנית זו:

"אתר הנצחה" - כמשמעותו בחוק גנים לאומיים שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ב-1992 (להלן חוק הגנים והשמורות).

"אתר הנצחה ממלכתי" - כמשמעותו בחוק הגנים והשמורות.

בתכנית זו בכל מקום שנאמר אתר הנצחה - יחול האמור גם על אתר הנצחה ממלכתי.

"מועצה לאתרי הנצחה" - כמשמעותה בחוק הגנים והשמורות.

3. מטרות התכנית
- (א) לקבוע ייעודם של אתרי הנצחה שהוקמו עד ליום ז' בניסן התשמ"ו (16 באפריל 1986)
- (ב) לקבוע בתכנית זו את אתרי הנצחה שאושרו עפ"י חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 בתכניות מפורטות לאחר המועד האמור בסעיף א'.
- (ג) לקבוע בתכנית זו את אתרי הנצחה שכבר הוכרזו לפי חוק הגנים והשמורות.
4. מטמכי התכנית
- (א) הוראות התכנית הכוללות 4 עמודים.
- (ב) מפות מלוות מצורפות בהן מסומן מיקומם של אתרים.
- (ג) רשימה הכוללת אתרי הנצחה ופרטים אודותם.
5. מהות אתר הנצחה
- (א) אתר הנצחה יהיה אך ורק האנדרטה, או מבנה הזכרון והשטח הסובב הקשור אליהם ישירות. הכל כמפורט ברשימה המוזכרת בסעיף 4 ג'.
- (ב) אין בתכנית זו כדי לפגוע ביעודי קרקע ובשימושיהם המותרים במקרקעין הסמוכים לאתר הנצחה ערב אישורה של תכנית זו.

6. מיקום אתר
ההנצחה

מיקום אתרי ההנצחה ייקבע;
(א) באתרים האמורים בסעיף 3א' - באמצעות
נקודת ציון או בכתובת או בתאור מילולי אתר,
כאמור ברשימת האתרים המוזכרת בסעיף 4 ג'.
מידת הדיוק של המיקום היא ברדיוס של עד כ-
100 מטר ממקום הצבתה של אנדרטה.
(ב) לגבי אתרים כהפקדה או בתוקף - לפי תכניות
המפורטות.
(ג) לגבי אתרים מוכרזים עפ"י תוק הגנים
והשמורות - לפי תרשים המצורף לצו האכרזה.

7. אכרזה על
אתרי הנצחה

על פי תכנית זו ניתן להכריז לפי תוק הגנים
והשמורות על אתרי הנצחה שהוקמו עד ליום
ז' בניסן התשמ"ו (16 באפריל 1986) כולם או חלקם
ללא צורך בהכנת תוכניות מפורטות ניפרדות לאתרים.

8. הוספת אתרי
הנצחה

המועצה הארצית לתכנון ובניה לאתר התייעצות עם
המועצה לאתרי הנצחה רשאית ליעד אתרים נוספים
בתכנית זו אם הוקמו לאחר ז' בניסן התשמ"ו (16
באפריל 1986).

9. ביטול יעוד שטחים בתכנית
- (א) ביטול ייעודו של אתר הנצחה בתכנית זו שטרם הוכרז יהיה לאחר התייעצות עם המועצה לאתרי ההנצחה ובאישורה של המועצה הארצית לתכנון ובניה.
- (ב) ביטול ייעודו של אתר הנצחה בתכנית זו שהוכרז, יהיה בהתאם לחוק הגנים והשמורות.
10. שמירת דינים
- (א) כל תוספת או שינוי באתרי הנצחה שבתכנית זו למעט תוספת שמות של נופלים, טעונים היתר לפי סעיף 145 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה-1965.
- (ב) תוספת או שינוי מהותיים טעונים התייעצות מוקדמת עם המועצה לאתרי הנצחה, בטרם מתן היתר כאמור.
11. הכנת תכנית מפורטת
- מוסד תכנון, בעל הקרקע, או בעל ענין באתר הנצחה רשאים ליזום הכנת תכנית מפורטת לאתר ההנצחה ובמידת הצורך לשטח המקיף את האתר כאשר הדבר נחוץ לדעת מוסד התכנון לצורך שמירת אפיו וייתודו של האתר.

מחוז ירושלים

מספר האתר	מקום	איתור	אנדרטת זכרון	תיאור האנדרטה
1	ירושלים	רחבת הכניסה, כנסת ישראל	לזכר הנופלים במערכות ישראל	נר תמיד; אבנים מירושלים, הגליל, הנגב; כראשן פסל מתכת "הסנה הנוער"
2		רח' יפו, מול תחנת "אגד" המרכזית	לנופלים במערכה על ירושלים במלחמת העצמאות	עמוד סלע בגובה 15 מטר, חלקו סוחו והוחלק, חלקו נצורה הטבעית, כראשו הכתונת "יזכור"
3		אוניברסיטה העברית גבעת רם, ליד השער הראשי	לאנשי סגל האוניברסיטה העברית ותלמידיה שנפלו במערכות ישראל ונתקופה שקדמה לקום המדינה	קיר זכרון בנוי מגווילי אבן ירושלמית, ועליו חרוטים שמות 408 הנופלים
4		קן הצופים, עמק המצלבה	לחניכי שבט הצופים "מצדה" שנפלו במלחמת ששת הימים	סלע הניצב על בסיס מוגבה ובו חקוקים שמות הנופלים
5		"גן לינדזי", רח' כובשי קטמון	למגיני ירושלים שנפלו בקרב לשחרור דרום העיר	לוח שיש נתון במסגרת של אבנים מסותתות
6		מנזר סן סימון	לזכר לוחמי הפלמ"ח בקרב סן סימון	רחבה מוגבהת, כצידה קיר תצוב כאבן ירושלמית, לוח מתכת ושמות הנופלים
7		שדרות שי עננון, חווה הנוער הציוני	לכוגרי חווה הנוער הציוני ע"ש ישראל גולדשטיין, שנפלו במערכות ישראל	אבני ירושלים, עליהם נשען לוח שיש ובו נתונים שמות הנופלים
8		(שייח באדר) גן סאקר	לציון מקום הקבורה הארעי של חללי ירושלים בתקופת המצור בקיץ תש"ח	סלע מקומי מוצב על נימה
9		"גן ארכיולוגי" פסגת זאב	לחללי סירת "דוכיפת"	גל מאבני ירושלים מתוכם נישא מכנה מאבני בזלת שחורות. למרגלותיו לוח שיש ובו חקוקים שמות הנופלים
10		"גן העשרים" שדרות אריאל	לבני שכונת בית הכרם שנפלו במלחמת העצמאות	עמוד בנוי אבנים על שלשה נדבכי אבן
11		"גן האחים" רח' הבנאי 21	לזכר האחים יצחק ומתי שטאוב	סלע ומעליו אותיות מתכת מסונננות
12		רח' כיאליק, פינת רח' אריאל	לזכר אריאל טמס	סלע ובו חקוק כיתוב
13		רח' גמול, פינת רח' שמואל הנביא	לחנן לוין וחנן בוק	שני לוחות נחושת טבועים כאבנים בקיר הגדר

מחוז ירושלים

מספר האתר	מקום	איתור	אנדרטת זכרון	תיאור האנדרטה
14		רח' חיים עוזר 57	לרוברט סלמון	לוח שיש קטן
15		צומת זרך שכס - פיקוד המרכז	לנופלים מגדוד צנחנים 28	לוח שיש ועליו חרוטים שמות הנופלים
16		רח' הנביאים 32 (בחצר)	לכוגרי בי"ס "אורט" - חללי מערכות ישראל	גוף של מטוס, עליו סמל "אורט", שמות הנופלים והמילה "יזכור" נר תמיד נחזית.
17		רח' הנביאים 34	לשלושה רגמים שנפלו במלחמת ששת הימים	לוח שיש
18		רח' אזרה (מאחורי מוזיאון רוקפלר)	לנופלים מיחידות שונות במפקדת חטיבת צנחנים	לוח שיש ועליו חרוטים שמות הנופלים
19		דרך יריחו	לנופלים מגדוד סיור של חטיבת הצנחנים	פסל של נשר, כנף אחת שלמה ונטויה אל-על, כנף אחרת מרוסקת ואכרוחיה נוטות ברפיון כלפי מטה
20		רח' גלעד	ללוחמי הרובע היהודי שנקברו בין חורבותיו והועברו למנוחת עולם בקבר אחים בהר הזיתים	גלעד, ועל קיר סמוך חולדות הנופלים
21		מצפה הר ציון (ליד חצר הנשיא)	לנופלים בעיר העתיקה שהובאו נתוכה למנוחה	לוח שיש עם שמות הנופלים בקרבות העיר העתיקה
22		רח' חטיבת ירושלים, פינת מעלות בני (מהרשק)	לאנשלוס סלע	סלע ובו חרוט שמו
23		משכנות שאננים	לאברהם מיכאל קירשנבאום	ספסל אבן וכתובת חרוטה
24		ימין משה, רח' יעקב שטיינהרדט (נגן)	לאחד-עשר לוחמים מחטיבת "ירושלים"	לוח שיש ובו שמות הנופלים
25		על גבעה, מעל צומת זרך שכס-מעלה אדומים	לנופלים מחטיבת השריון "הראל"	לוח זכרון משיש ובו שמות החללים
26		דרך שכס, גבעת המבחר	לחללי גדוד 106 מחטיבת השריון "הראל"	לוח שיש
27		"גן החמישה-עשר", רמת אשכול	להחמישה-עשר לוחמים שנפלו בקרב האחרון במלחמת ההתשה	סלע כזלת רם ובו חרוטים שמות הנופלים במלחמת ההתשה

מתוזז ירושלים

מספר האתר	מקום	איתור	אנדרטת זכרון	תיאור האנדרטה
28		שד' אשכול 23	לצני קולפק	לוח מתכת קבוע כסלע
29		"גבעת החמושת" שד' אשכול (אתר הנצחה ממלכתי)	לנופלים במערכה לשחרור ירושלים ולאיתודה במלחמת ששת הימים	גבעה; מכנה מוזיאוני; מערכת של תעלות וכוונקרים; מדשאות ותורשה; לוחות שיש ועליהם שמות הנופלים
30		רח' מגן האלף 3, בית פאני קפלן	לכני שכונת שמואל הנביא שנפלו במערכות ישראל	פסל: מנורת מתכת בעלת שבעה קנים מכלי נשק.
31		"גן נשיאות הדסה" בי"ת הדסה, הר הצופים	לנופלים במערכות ישראל מקרב אנשי הסנל של האוניברסיטה ותלמידיה	פסל מופשט; דמות החוסה על דמות קטנה, המכונה "כמסתרים"
32		רח' הר הזיתים 18	לקרבנות שיירת הדסה	לוח זכרון נתון בתוך מכנה מאבן ירושלמית מסותחת ובו חקוקים שמותיהם של 78 הנופלים
33		"גן הקיפוד" דרך משעול הכתרון	לדורון כר	טלע מקומי מסותת כחלקו העליון זכו לוח זכרון
34		"חורשת השלום" במורדות טיילת האס בארמון הנציב	לחללי גדוד 68 מחטיבת "ירושלים" שנפלו במלחמת יום הכיפורים	שש קוביות כטון יצוק, עליהן לוחות אלומיניום עם החריטים של מעוזים וכיתוב
35		רמת וולפיות, מול הכניסה לארמון הנציב	לחללי חטיבת "ירושלים"	לוח שיש זכו שמות הנופלים בקרנ על ארמון הנציב,
36		רח' ביתר, מול בית מס' 12	ליוסי ליכרמן	אבן בה חקוקים שמו ופרטיו
37		רח' מקור חיים 42	לכני שכונת מקור חיים שנפלו במערכה	קיר אבנים קטן וזכו לוח זכרון
38		בכניסה לקיבוץ רמת רחל	לחללי חטיבת "ירושלים"	לוח זכרון ל-11 לוחמי החטיבה
39		כדרך המובילה לצור באתר	לששה חללי הסיירת של חטיבה 16 (חטיבת "ירושלים") - אנדרטת "הפעמון"	פסל מתכת כדמות שני ענבלים של פעמון, הכרוכים סביב הכונקר המרכזי במוצב
40		"גבעת המטוס" מול מנזר מר אליאס	לדן גנעון	לוח זכרון משיש, סמל חיל האוויר וכיתוב
41		הגן הבוטני בהר הצופים	לנופלים בהגנה על מובלעת הר הצופים	מעוצנת כסוכת שומר (שומרה) ושמות הנופלים

מחוז ירושלים

מספר האתר	מקום	איחור	אנדרטת זכרון	תיאור האנדרטה
42		רח' זכרון יעקב 5	לכני שכונת רוממה שנפלו כמערכות ישראל	סלע מהרי ירושלים בעל חזית מלוטשת ושמות הנופלים
43		רח' אליעזר הגדול 4	לכני שכונות גוננים שנפלו כמערכות ישראל	קיר זכרון מגרניט ופירמידה; בקיר חקוקים שמותיהם של 225 בני שכונות הגוננים שנפלו כמערכות ישראל
44		בגן ארנסט דוד כרגמן, אבו טור	לחללי חטיבת "ירושלים"	לוח שיש ובו שמות הנופלים
45		רח' ישי, פינת רח' בת-שבע	לנחמיה כהן	סלע שעליו חקוק שמו
45 א'		רח' משכנות שאננים, מול הכניסה לטיילת האס	לנופלי חטיבת ירושלים כקרבות תש"ח ומלהמת ששת הימים	שלט מתכת על גב פלדה ועליו חרוטים שמות הנופלים
45	בית שמש	רח' הרצל 7	לבני בית שמש שנפלו במלחמת ששת הימים	שבער לוחות שיש, עליהם חקוקים שמות הנופלים.
47	בית-זית	16521322	ליוכל אנידר	גוש סלע כקוע לשניים לידו לפיד זכרון
48	מכשרת ציון	16401334	לשלושת בני מעוז ציון שנפלו במלחמת ששת הימים	אבן ובה משוכצים כפסיפס שמות הנופלים ונסיבות נפילתם. לצידם עלי גפן מסוגננים
49		רח' הראל, פינת רח' השלום (צומת רח' הרב ניסים)	ל-15 לוחמים מגדוד 106 שנפלו במלחמת ששת הימים	לוח מתכת נתון בגלעד ועליו שמות הנופלים
50		רח' החוצבים, פינת רח' מעלה הקסטל	לחמישה לוחמים מגדוד 106 שנפלו במלחמת ששת הימים	אבני ירושלים, לוחות פסיפס וסמלי המדינה
51	צובה	16071325	לחברי צובה שנפלו כמערכות ישראל	1. אבני ירושלים מסותחות כחצי גורן ולוחות עם שמות הנופלים על פרטיהם, וסמל הפלמ"ח 2. סלע חום כהה ועליו לוחות צמודים עם שמות חברי הגרעין שעמדו להצטרף אליו ונפלו

מחוז ירושלים

מספר האזור	מקום	איתור	אנדרטת זכרון	תיאור האנדרטה
52	מעלה החמישה	15881366	לחמישה שנרצחו כמאורעות תרצ"ז	סלע עם כיתוב
53	קרית ענבים	15791365	לארז איתן ויוסף גורדון	גל מאבני המקום שמשולקים בו חלקים מן המטוסים שנפגעו
54		16131358	לישראל שפירא	עמדת בטון, עליה פסל של צבי מאבן; לידה לוח זכרון ממהכת כדמות ספר תורה מגולף
55	גבעת יערים	15801329	לצוות מטוס ממלחמת העצמאות	שיש לבן, ועליו חצובים צללית המטוס וכיתוב
56	הר הטייסים	15861314	לחללי חיל האויר	גלעד כנוי אבן, בראשו מנוע מנופץ ומזחף מעוקם של מטוס "נורסמן"
57	רמת רזיאל	15931317	לרפאל צבי (קניג) ישי	עמוד כנוי מאבני ירושלים בראשו לוח שיש שבו חרוט סמל צה"ל, וכיתוב
58		15941317	לבנימין ימיני	אבן ועליה כיתוב
59		15711313	לדב קליגר	סלע ועליו לוח שיש
60	חרום	14831324	לבני המושב, חללי צה"ל	שלושה סלעים מסותתים והמילה "יזכור" בראש הסלע המרכזי
61	טלז-סטון	15991349	לאלוף דוד מרכוס	עמוד מאבן, ועליו משוכצת אבן כהה שעליה כתוב שמו
62	שואכה	15751344	לפורצי הדרך לירושלים ולמגיניה שנפלו במערכה	בסיס בטון, ששה צנורות משופעים מפלדת אל-חלד בעלי אורכים שונים
63	הר ארנה	15451338	לנופלים ממחלקת הצופים בחטיבת הפלמ"ח "הראל"	גל אבנים ועליו לוח שיש, כיתוב ושמות הנופלים
64	כית מאיר	15351334	למשה טבק ופנחס גרוסמרק - פטרובסקי	סלע נישא מהרי ירושלים מכוסה צמחיה ועליו לוח מתכת ובו שמות הנופלים ונסיבות נפילתם
65	צומת שער הגיא	15251358	לפלמ"ח - "הראל"	סלע ועליו סמל, חטיבת פלמ"ח "הראל"

מחוז ירושלים

תיאור האנדרטה	אנדרטת זכרון	איתור	מקום	כספר ראתר
לוח שיש במסגרת מתכת ובראשו נר תמיד	לשמואל (מולי) יחזקאל	15261355	כביש ירושלים שער הגיא	68
מצבת זכרון, בנויה מאבני החור המסותתות, עליה לוח שיש בו חקוקים שמות 35 הנופלים	ל"ה הנופלים בדרכם לגוש עציון	14891217	נתיב הל"ה	69
עמוד אבן ולידו לוח זכרון	לאלחנן לשם וברנרדו מלמוד	14881215		70
לוח ציון ממתכת; וספוד הקרב	ל"ה הנופלים בדרכם לגוש עציון	15551209	גבעת הל"ה	71
אנדרטה דמוית לפיד ולהבת אש כיתוב חרוט על הלוח לרגלי האנדרטה	למיכאל שורץ	14481199	גבעת ישעיהו	72
גלעד אבנים, עליו לוח שיש	לרזיאל דב קיסילוב	15041200	נוה מיכאל	73
סלע, במרכזו לוח זכרון	ליענקלה לאופר	14611377	נחשון	74
בנין משטרת לטרון, מגדל המים, טנק מדגם שרמן וקיר זכרון	לחללי השריון	14831384	משטרת לטרון	75

אסמוליקה

יער בקוע

מספר האתר	מקום	איתור	אנדרטת זכרון	תאור האנדרטה
76	יער בקוע	14241364	לחללי גדוד שריון 95	17 גלי אבן מסביב לרחבת הנצחה
77		14371383	לחללי גדוד 407 שנפלו במלחמת יום הכיפורים	בן כנוי מבטון חשוף עליו מוצבים לוחות פלדה בגדלים שונים. לוח עם שמות הנופלים
78		14221365	לפלוגת הסיור בגדוד והצנחנים 113 שנפלו במלחמת יום הכיפורים	זחל"ם סיור רתוק אל הסלע בשלשלאות
79		14301386	לארבעה לוחמים מחטיבה 9	סלע גרניט אדום עם שמות הנופלים
80		14281386	לשמאי קפלן	לוחות מתכת, למרגלותיהם תרמילי פגזים קרועים וכובעי פלדה
81		14291385	להמישה חיילי חיהדה בקרה	הלקי מכשיר מכ"ם שנפגע ע"י טיל נתונים בתוף גלעד מאבני סיני. למרגלותן לוח ובו שמות הנופלים
82		14301385	לחמישה חיילים מחיל האוויר שנפלו במלחמת יום הכיפורים	לוחות מתכת מחוכרים בצורה צמה קטנטן
83		14231381	לאליעזר לייטנר	קיר מלוכסן וכסיס בטון אכירס צמודים הישוקים וגלגלים. שרשרת מקוטעת של טנק פרוסה לרגלי האנדרטה
84		14291382	ליורם לצטר	שלושה לוחות מתכת מעוגלים נישאים לגובה היוצרים מנה מעוגל מנוקב ככדורים. השם "יורם" קרוע באחד מהם
85		14321384	לשלושה מצוות טנק שנפלו במלחמת יום הכיפורים	שרשרת טנק פרוסה, ופסל מופשט
86		14221379	לאיתן מוסיוב	לוח מתכת צבוע בלבן ובו קרועים צללית של טנק וכיתהוב
87		14321385	לאליאב גולדמן	סלע בזלת ושמו של הנופל
88		14321383	לחני מקור	פסל מתכת דמוי קני רוכים נישאים אל-על לצד גלעד.
89		14271382	לרמי אזוכי	גלעד מאבנים מסיני, לרגלו ארגז של פגזי מרגמה

יער בקוע

מספר האתר	מקום	איחוד	אנדרטת זכרון	תיאור האנדרטה
90	יער בקוע	14301386	לעמרם אלכרט	שני נושי סלע, וסמל הנח"ל
91		14221382	לעובדי משרד הכטחון ובני משפחותיהם שנפלו במערכות ישראל	סלע גיר מלוטש כחלקו, ניצב על כן הכנוי אבני גוויל; בחזיתו לוח שיש
92		14221363	כחללי חטיבת הצנחנים 317	גוף של מטוס פגוע מדגם "נורד"

מחזור חיפה

מס	מקום	איתור	אנדרטת זכרון	תאור האנדרטה
1	חיפה	דרך אלנבי, פינת שד' ההגנה	למעפילים, ההעפלה והנופלים כמצולות ים.	שתי טבעות שרשרת פתוחות ומחוכרות
2		רח' חסן שוכרי, גן הזכרון	לבני חיפה שנפלו במערכות ישראל	קיר בנוי מאריחי אבן מסותתות על גבי רחבה מרוצפת
3		רח' חסן שוכרי, גן הזכרון	לבני חיפה שנפלו במערכות ישראל	אבני ציון ועליהן שמות שדות הקרב; בחזית הגן תבליט טופוגרפי של הכרמל, חיפה והמפרץ
4		גן מוריה, מאחורי רח' מוריה 69	לבני השכונה שנפלו במלחמת העצמאות	קיר בנוי אריחי אבן מסותתים. בחזית, כריכת מים; על הקיר שמות הנופלים, תושבי הכרמל; שני קירות מקבילים סמוכים יוצרים צורת גשר
5		צומת הרחובות מאפו-מאנה - מיכל	לבני שכונת אחוזה, חיילי מערכות ישראל	שתי דמויות תלת-מימדיות חקוקה על גושים של יציקה אלומיניום, היוצרים יחדיו מבנה מריבוע המזכיר הומה.
6		רח' הכנים	לבני שכונת נוה שאנן שנפלו במלחמת העצמאות	עמוד מרובע עם סמל צה"ל והפלמ"ח בחזית, לוח שיש ובו חקוקים שמות 15 נופלים ממלחמת השחרור; תבליט משני צידי העמוד
7		רח' אכנר פינת רח' המגינים	לנופלים בני קרית אליעזר	אבן בזלת גבוהה; שלושה עמודים בצורת רוכים הפוכים
8		חורשת הכנים, רח' הפלמ"ח	לבני שכונת רוממה שנפלו במערכות ישראל	דמות אם המגוננת על בניה; שמות הנופלים וזכרי שיר חקוקים על האנדרטה
9		כית כירם, כיה"ס הריאלי רח' איינשטיין	למורים ותלמידים של כיה"ס הריאלי שנפלו במערכות ישראל ונמאנק להקמת המדינה	מכלול של קירות בטון צנועים שחור עליהם שמות הנופלים

מתוז חיפה

מס' האתר	מקום	איתור	אנדרטת זכרון	תאור האנדרטה
10		רח' המלך דוד 33	לבוגרי ביה"ס לטכנאים שנפלו במערכות ישראל	פסל מפח וקרמיקה, שלובים בו סמלי חילות צה"ל שבהם שירתו הנופלים
11		רח' דוד המלך 33	לשמעון כריל	סלע מוטה כפינת גן
11א'		הטכניון ליד בנין צ'רצ'יל	לזכר הנופלים במערכות ישראל אנשי הטכניון	קיר בטון בו נתונים שמות 177 הנופלים כאותיות מתכת
11ב'		כיכר אבא חושי, בכניסה לכנין הרב חכליתי באוניברסיטת חיפה	לנופלים במערכות ישראל, אנשי אוניברסיטת חיפה	ארבע עמודי אבן גבוהים וריצוף אבן עם ערוגות
12	קרית ים	שד' הנריאטה סאלד 34	לבני המקום שנפלו במלחמת העצמאות	קיר משופע מצופה באבן ירושלמית, עליו לוח שיש
13		רח' האשל	לבני המקום שנפלו במערכות ישראל	סלע חלול גדול ובו לוח נחושת
14		שד' משה שרת, פינת רח' כן-צבי	לבני המקום שנפלו במערכות ישראל	קיר אריחים מחולק לארבע עמודות; על שלוש מהן שמות הנופלים.
15		כיכר נמיר, רח' משה שרת	לצוות הצוללת "דקר"	מכנה פלדה זמני צוללת
16	קרית מוצקין	רח' כצנלסון, פינת רח' אויסקין	לנעם פסמניק ועמנואל לנדאו שנפלו במלחמת העצמאות	קיר אבנים מסותתות, בו משובצת אבן בזלת, ועליה תבליט
17		ככר ששח הימים, פינת רה' גושן	לבני המקום שנפלו במלחמת ששת הימים	תוחת "לונג טום"
18	קרית ביאליק	שד' ירושלים, פינת רח' הנריאטה סאלד	לנופלים בני המקום	קיר אבן, ובו שמות הנופלים. בחזית לפיד זכרון
19	קרית חיים	"גן הזכרון", רח' השיירה	לבנים שנפלו במלחמת העצמאות	קיר אבן, ובו שמות הנופלים מאז מלחמת העצמאות

מחנה חיפה

מס' המאמר	מקום	איתור	אנדרטת זכרון	תאור האנדרטה
20	קרית אתא	רח' חנקין 42	לכני המקום שנפלו במלחמת העצמאות	עמוד אבן ועליו תכלית מארז
21		רח' זבולון	לחללי הלח"י נקרית אתא	עמוד בטון וקיר אבן עליהם פסים רוחניים
21א'		גן הזכרון בורוכוב	לכני המקום שנפלו במערכות ישראל	גלעד אבן כחוטפות פסל ושמות הנופלים חרוטים כאבן מסביב
22	קרית בנימין	רח' קלאוזנר (חצר ביה"ס שפרינצק)	לבוגרי ביה"ס המקצועי ע"ש שפרינצק	כיתוב על קיר אחד המכנים וגלגל שמש בצורת פני אדם ממתכת; בצד סלעים ואורות מעוצבות מכרזל
23	חדרה	רח' הנשיא וייצמן, פינה שד' רוטשילד	לכני חדרה שנפלו במערכות ישראל	קיר אבן ארוך ועליו לוחות שיש ובהם שמות 3:2 הנופלים
24		רח' הרב הרצוג	לבוגרי ביה"ס התיכון הכללי שנפלו במערכות ישראל	קיר בטון מוארך ובצידו צלילת של מפה ישראל, ופסל אדם ממתכת
25		רח' אחד העם	לבוגרי ביה"ס יסודי "אחד העם" שנפלו במערכות ישראל	חלקים של כלי עבודה ושברי מטוס
25א'		חורשת אקליפטוס נקצה רחוב הדקל	לפנחס מדז'ינסקי	פרח ממתכת וכלבו אבן זכרון
26	בית אליעזר	חורשת "גרשון", רח' העצמאות	לכני חדרה שנפלו במלחמת ששת הימים	עמוד הנצחה מורכב משני לוחות שיש גבוהים ועליו שמות הנופלים
27	טירת כרמל	רח' העצמאות	לכני המקום שנפלו במערכות ישראל	פסל מתכת שחורה על במת אבן משופעת

מחוז חיפה

מס' האתר	מקום	איחור	אנדרטת זכרון	תאור האנדרטה
28	קרית עמל	רח' כרמל, פינת רח' ק.ק.ל	לבני קרית עמל שנפלו במלחמת העצמאות	קיר מאבנים מסותחות; על הקיר לוח מתכת
29	טבעון	"גן המיסדים", דרך בן גוריון פינת דרך העליה	לבני טבעון שנפלו במלחמת העצמאות	מגדל אבן על כימה עם תבליטי ארד שונים משני צידי
30		רח' המגדל	לבני טבעון שנפלו במערכות ישראל	מבנה בעל שני קירות בטון עליהם סוככים כפירמידה שלושה עמודי ברזל מצטלבים
31	זכרון יעקב	דרך השיטה	לחללי תיל התותחנים	כיכר מרוצפת אבן; ששה גושי בטון מחוספס, כסמל לקני תותחנים
32		רח' הנשיא, פינת רח' קדש	לבני המקום שנפלו במערכות ישראל	קיר אבן ארוך ברהבה מרוצפת
33		רח' מרבד הקסמים, פינת קבוץ גלויות	לחמישה בנים שנפלו במערכות ישראל	קיר מעוגל מאבני גוויל
34	אור עקיבא	רח' הנשיא וייצמן, פינת רח' רוטשילד	לבני המקום שנפלו במערכות ישראל	פסל מופשט ושמות הנופלים
35	פרדס חנה	דרך הים	לחללי הנח"ל	מגדל הנצחה
36		בחצר ביה"ס החקלאי, רח' היוגב	לבוגרי ביה"ס החקלאי ומוריו שנפלו במערכות ישראל	חומת אבן גבוהה עם מפל מים
36א		שכונת רמבם, חצר בית הכנסת "נצח ישראל"	למיכאל בן יוסף יעיש	גוש בטון, עליו סמלים מתכתיים של צה"ל.
37	כרכור	כגן בין רח' אהוזה ורח' המושב	לבני כרכור שנפלו במערכות ישראל	עמוד גבוה מאבן מסותחת וכראשו תבליט גדול של סמל צה"ל
38		רח' הטייסים	לעודד שתיל	רחבת אבן עגולה ועמוד אבן

מחוז חיפה

מס' האתר	מקום	איתור	אנדרטת זכרון	תאור האנדרטה
39	רמת יוחנן	16262442	לנופלים בקרבות גוש רמת יוחנן במלחמת העצמאות	סלע מקומי על מכנה אננים מלוטשות
40	ישובי גוש זבולון	16112443	להכריז ובני הקבוצים אושה וכפר המכבי	לוח אבן גדול ורחב, על כן בנוי מחלוקי נחל
41	כפר חסידים וכפר הנוער הדתי	רח' עליון, פינת רח' הגפן	לבני המקום שנפלו במערכות ישראל	עמוד מאבן גיר, משני צידיו סלעי בזלת כלתי מעובדים
42	רכסים	בגן ליד שער הכניסה לכפר	לכנימין גרינהוט	אריחי אבן כלתי מסותתות לוח שיש בחלק העליון
43		רח' הרקפות, פינת רח' רימונים	ליוסף ינאי	מצנח מאבן, שכיפתו מהווה שער שמש
44	שער העמקים	16152367	לחברים ובנים שנפלו במערכות ישראל	קיר בטון, ופסל מתכת מופשט
45	יגור	15752386	לחברי הקיבוץ שנפלו במאבק למען תקומת המדינה במלחמת העצמאות ומערכות	חומת שיש מאורכת; ליד קצה החומה גגון אבן, מתחתיו סלע מעוגל ועליו שמות הנופלים
46		15742386	לגרשון קופלר	סלע שבו חקוק שמו
47	נשר	15572410	לנופלים מעובדי מפעלי "נשר"	על גדר אבן, לוח זכרון מנחושת ועליו סמל צה"ל ושמות הנופלים
48	נשר	רח' ציון, פינת רח' ההסתדרות	לשלושה מכני המקום שנפלו במשחתת "אילת"	רחבה מרוצפת בחלוקי נחל, בצדה לוח מתכת מעוגל, הנתון על כימה עגולה מאבנים. על כימה עגולה נוספת ניצב עוגן מתכת
49		רח' המגינים	לרפאל צוקר	סלע מסותת שבו חקוק שמו
50	גבעת נשר	רח' החלוצים	מצבת יד לבנים	מכנה עם שמות ותמונות הנופלים, קיר הנצחה ורחבה

מתוז ח'יפה

מס' האתר	מקום	איתור	אנדרטת זכרון	תאור האנדרטת
51	תל חנן	רחוב הפועל	ליוסף גוזלן	סלע מסותת שכו חקוק שמו
52		רחוב זכורה	לדוד לוימי	לוח עץ שכו חקוק שמו
53	כפר גלים	14642414	למדריכים וכוגרים שנפלו במערכות ישראל	לוחות אבן טבולים כמתכת חכליט של בני נוער
54	החותרים	14632400	לבנים שנפלו במערכות ישראל	מערכת של סלעי כורכר טבעיים
55		14572397	לזאב אילון	פסל נירוסטה של שני עמודים, על כמה שחורה
56		14632397	לצביקה גולדשטיין (פז)	גבל גדול מונח על כן שיש מרובע
57	בית צבי (סיטריין)	14742363	לכווגרי כפר הנוער ע"ש צבי סיטריין ועובדיו	סלע ניצב על רחנה מרוצפת באבני ירושלים
58	מגל	15371988	לחכרי מגל שנפלו במלחמת ששת הימים	קיר אבן מסותת עם קטע בטון ועליו לוחות מתכת עם שמות הנופלים
59	בית אורן	15052376	לחברים ובנים שנפלו במערכות ישראל	קיר אבנים מסותתות, ניצב על רחבת אבן
60	עתלית	דרך היס, פינת רח' הרימון	למשה שרוני	קיר אבן על כמת אבן, מוקף גינה
61	עתלית	רח' הסלע, פינת רח' החרוב	לבני המקום ובנותיו שנפלו במערכות ישראל בעת מילוי חפקידם	קיר אבן ועליו שמות הנופלים.
62		רח' המייסדים	לבני המקום ובנותיו שנפלו במערכות ישראל בעת מילוי חפקידם	אבן בצורת מצבה עליה חקוקים סמלי צה"ל והפלמ"ה
63	נוה ים	14402319	לבני ישובי המועצה האזורית חוף הכרמל	12 עמודים, שלושה קירות בטון נמוכים וקיר גרניט מקוטע
64	הכונים	14392269	לרמי רובין, ואהוד דוניגר	סלע טבעי, שמות הנופלים חקוקים על גזע של עץ אורן

מחוז חיפה

מס' האתר	מקום	איחוד	אנדרטה זכרון	תאור האנדרטה
65	דור	14352239	לנופלים נקרב בכפר הערבי טנטורה	לוח אבן גדול ועליו שמות הנופלים
66	שדות ים	13982108	לחללי הפלוגה הימית של "הפועל"	פסל מונכת גדול
67		13962110	לאדם אורבך	האוחיות "אדם" מוצבות על סלע כים בקרבת החוף
68	מאיר שפיה	14752219	לנוגרי כפר הנוער שנפלו במלחמת העצמאות	קיר אבן עם כתובת, חרב ועלי זית
69	אביאל	14982155	לחיילי אצ"ל שנפלו בקרבות חש"ח	עמוד, קיר אבנים ועליו לוחות שיש; קיר נוסף מעוצב נקשת הפוכה הנוטה אל על
70	אלוני יצחק	15082132	לנוגרי כפר הנוער	קיר מעוגל עשוי מקשת בטון
71	כפר גליקסון	15072122	לשלושה חברים שנפלו במערכות ישראל	מצפה זכרון, גדר בטון, פפסי אבן, וקיר זכרון גבוה
72	רנבים	15332143	לחברי המשק ובניו	פסל וקיר אבן
73	בנימינה	חצר בני"ס "אשכולות" רח' המורה	לבני בנימינה שנפלו במערכות ישראל	קיר מאבן ירושלמית פסל ונגר תמיד
74	משמרות	14872104	לחללי מערכות ישראל	סלעים גדולים כפינת נוי
75	עין שמר	15082074	לאמנון חרודי וחנן בוק	דמויות מתכת שצורתן כשתי כנפיים גדולות; מאחוריהן כתצי גורן, פזורים שברי סלעים
76		15092078	לצני יוסי ניידס	אבן עליה מצויים פריטיו
77		15062076	לישראל בן שלמה	רחבה מוגבהת קיר וסמל הפלמ"ח ולפיד כנר תמיד
78	מענית	15282064	לירמי טנא	אבן כזלת וכה רשום "ירמי", לידה שרשרת של טנק

מחוז חיפה

תאור האנדרטה	אנדרטת זכרון	איתור	מקום	כס' האתר
	שני סלעים ושמו	לאליהו גושן	15272067	79
פסל כרונוזה בצבע חום	לבנים שנפלו במערכות ישראל	15262070		80
מגדל חצמית וכו' חדר זכרון	לחללי משמר הנבול	15272098	צומת עירון	81
פסל ברזל מופשט עם זיזים ושלשלאות ולידו אבן מינובדת	לאורי אילן	14532066	גן שמואל	82
פסל מתכת המזכיר כמראהו מטוס ממריא	לאלכס ערמון	14572067		83
מבנה עם כיפה מעל לקיר אבנים מסותתות ועמודים	לאנשלוס פייןברג	14122015	דרומית לצומת הדרה	84
קיר מאבני המקום ושמות חמישה נופלים	לבני הקיבוץ שנפלו במערכות ישראל	15322089	ברקאי	85
"סלע הבנים" ועליו כיתוב	לבנים שנפלו במערכות ישראל	14452194	מעין צבי	86
חומת לבנים עליה השם "אמנון" ומגדל קטן	לאמנון מניב	14442195		87
משולשי פלדת אל-חלד על גוש בזלת שחורה	לשגי ארכס ויאיר רחמילניץ	14432181		88
אבן בזלת עליה חקוקות אותיות	לסג"ס נויפלד	16552126	מי עמי	89